CC BY NC ND

In memoriam

Prof. dr Ostoja D. Đukić (1946-2025)

Dana 26. februara 2025., u 78. godini života, u Kotor Varoši preminuo je prof. dr Ostoja Đukić, gdje je dva dana kasnije upriličen i njegov posljednji ispraćaj.

Rođen je 27.07.1946. godine u selu Vagani, opština Kotor Varoš, od oca Dušana i majke Mare. Osnovnu školu završio je u rodnom mjestu, a srednju Medicinsku školu, kao i kasnije Višu pedagošku akademiju, smjer Srpski jezik sa književnošću i istorijom, u Banjoj Luci 1967. godine. Osnovne studije Sociologije i Žurnalistike na Fakultetu političkih nauka „Veljko Vlahović", a potom Filozofije i sociologije na Filozofskom fakultetu završava u Sarajevu 1979. godine. Magistarski rad iz pravnih nauka *Funkcionisanje delegatskog sistema u oblasti obrazovanja i vaspitanja* odbranio je u Banjoj Luci 1989. godine. Odbranio je dvije doktorske disertacije, iz pravnih nauka i filozofije: prvu, iz oblasti filozofije prava naslovljenu *Moral, pravda i njihov uticaj na pozitivno pravo*, odbranio je na Pravnom fakultetu u Kragujevcu 1995. godine, a drugu, iz oblasti etike naslovljenu *Filozofske osnove odnosa morala i prava* na Filozofskom fakultetu u Banjoj Luci 2001. godine.

Pored širokog obrazovanja, imao je i bogat profesionalni put, izgrađen u prosvjetnoj i informativno-kulturnoj djelatnosti. Radio je kao nastavnik u osnovnoj školi u rodnom selu Vagani kao i u Srednjoškolskom centru u Kotor Varoši. Bio je vaspitač Srednjoškolskog doma u Banjoj Luci, a kasnije je obavljao i dužnost

prosvjetnog inspektora. Određen period bio je rukovodilac prethodno navedenih institucija, kao i predsjednik Komisije za njegovanje slobodarskih tradicija srpskog naroda, istoriju i dokumentaciju BORS-a, predsjednik SPKD „Prosvjeta" Kotor Varoš, Predsjednik mjesne zajednice Vagani, glavni urednik Kotorvaroškog lista, te urednik emisije na Srpskom radiju „Pravoslavlje, sprska kultura i tradicija". Za vrijeme rata obavljao je odgovornu oficirsku dužnost kapetana prve klase.

Po završetku rata, 1997. godine zaposlio se kao docent na Filozofskom fakultetu Univerziteta u Banjoj Luci predajući prvoj generaciji studenata na Studijskom programu filozofije i sociologije. Uslijedilo je naučno napredovanje u vanrednog profesora 2002., pa zatim redovnog profesora 2007. godine, kada je, pored Filozofskog fakulteta, predavao etiku na Fakultetu političkih nauka, Medicinskom fakultetu, Fakultetu fizičkog vaspitanja i sporta kao i Fakultetu za inženjering i menadžment Univerziteta PIM. Bio je rukovodilac Studijskog programa socijalnog rada, kao i šef Odsjeka za Žurnalistiku u tri mandata. Bio je učesnik brojnih domaćih okruglih stolova i međunarodnih naučnih konferencija, mentor, kao i član komisija za više magistarskih radova i doktorskih disertacija, član redakcije nekoliko naučnih časopisa (Redovi, Defendologija, Duhovnost srpska, Uspješni menadžer). Napisao je dvanaest knjiga i preko stotinu novinskih članaka, filozofskih ogleda i kritičkih recenzija. Nakon bogate karijere penzionisao se u 68. godini života. Zbog svog predanog rada i nesebičnog napora na promociji filozofije i razvoju kulturnog života, za svoje zasluge nagrađen je Miholjdanskom poveljom SPKD „Prosvjeta", Zlatnom plaketom Opštine Kotor Varoš kao i Njegoševim ordenom drugoga reda.

U svojim radovima namjerno je izbjegavao pretjeranu upotrebu stručne terminologije, pišući skoro novinarskim stilom, sa željom da tekst bude jasan ne samo akademski obrazovanoj već i široj čitalačkoj publici. Pisao je opširno i detaljno, ne dozvoljavajući nedorečenosti, pa je zbog toga volio svoja djela obogatiti različitom izvornom građom poput putopisa, jezičke etimologije, biografija, pjesama, izreka, kao i opsežnijim ekscerptima. Gajio je ljubav prema lijepo pisanoj riječi, iako se nikada nije oprobao u književnosti.

Njegovo filozofsko promišljanje i akademski doprinos razvijali su se u četiri pravca. Prvi pravac istraživanja, koji plijeni svojom širinom razmatranja, ogleda se u detaljnoj razradi odnosa morala prema pravnim i običajnim normama. Odnos morala prema pravu prikazao je u knjizi *Filozofski temelji morala i prava* objavljenoj 2002. godine. Odnos morala prema običaju sabrao je u djelu, koje bi se danas popularno moglo nazvati komparativnom etikom, naslovljenim *Sfinga civilizacija (pregled moralno-etičkih učenja, običaja i vjerovanja, tradicije i njima srodnih fenomena u civilizacijskom trajanju)* objavljenim 2005. godine, naglašavajući da nije moguće istinski razumjeti vlastitu kulturu bez upoznavanja sa drugim kulturama svijeta.

Drugi doprinos nalazi se u uviđanju geopolitičkog značaja kultura i filozofije Dalekog Istoka. Bio je fasciniran istočnom mudrošću, pošto nigdje drugdje filozofija nije imala tako prestižan značaj, a ujedno uspjela sačuvati svoju drevnu tradiciju. Zbog toga je putovao u te krajeve planete i često sa ponosom pričao o učenju iz

otvorene knjige svijeta. Posjedovao je iskonsku radoznalost za Orijent i tražio da se Okcident odrekne svoje nepravedne hegemonije i sa Orijentom uđe u produktivan dijalog. S tom namjerom, uz veliki intelektualni napor i mnogo akademskog truda napisane su knjige *Osnove tradicionalne i moderne filozofije Japana* objavljene 2013., *Pregled indijske filozofije i njoj srodne misli* objavljene 2014., i *Filosofska misao Kine (od sinova neba do zmajeva našeg doba)* objavljene 2017. godine.

Treći poticajan misaoni doprinos ogleda se u očuvanju tradicionalnih duhovnih vrijednosti srpskoga naroda u turbulentnom poslijeratnom društvu, kroz četiri djela. *Monografija poginulih boraca opštine Kotor-Varoš 1990-1995*, knjiga o patriotizmu u ratnim zbivanjima i herojskom žrtvovanju za svoj narod, publikovana 1999. godine. *Kosovo i Metohija (srpski Zid plača)*, opsežno djelo u kojem iskazuje ljubav prema istoriji i mentalitetu svoga naroda sa namjerom formiranja nacionalne svijesti očuvanjem tradicije kosovskog zavjeta i svetosavlja, objavljeno 2011. godine. *Od legende do stvarnosti (MZ Vagani kroz virjeme i sjećanje)*, etnografska studija sa temom uspomena na ljude i običaje rodnog zavičaja te njegovog iskušenja pred izazovima modernog vremena, objavljena 2016. godine. *Savo Kutić (u svom i našem vremenu)*, knjiga posvećena tragično preminulom prijatelju profesoru svjetske književnosti i engleskog jezika, publikovana 2019. godine.

Četvrti doprinos vrijedan pomena je u predanom moralnom vaspitanju mlađih naraštaja. Sa namjerom da filozofiju izvede iz usko akademskih krugova i njome oplemeni naš društveni prostor, često je bio prisutan u medijima upozoravajući na moralnu krizu savremenog društva, izazove globalističke demokratije, narušene odnose unutar porodice, potrebu da se moral vrati u politiku i posrnuće patriotizma. U duhu očuvanja moralnih vrijednosti, sastavio je dva djela za univerzitetsku nastavu: *Kultura, etika i vođenje organizacije* objavljenu 2006. godine, i *Filozofija morala (hrestomatiija tekstova o moralno-etičkim problemima)* publikovanu 2014. godine.

Posthumno je ove godine objavljeno i promovisano drugo izdanje knjige *Kosovo i Metohija srpski zid plača*, dopunjeno sa novim informacijama i događajima koji su se desili od objavljivanja prvog izdanja, a trenutno je u pripremi za štampu rukopis na kojem je predano radio zadnju deceniju od svoga penzionisanja, sa namjerom da izrazi divljenje prema dubini i kompleksnosti ruske književnosti i filozofije, radnoga naslova *Ruska filozofija 18. i 19. vijeka*.

Za one koji su ga lično poznavali, rado će ga se sjećati, kao čovjeka čistog obraza i blage naravi, koji je živio krajnje skromno i ponašao se nenametljivo. Pamtiće ga kao srdačnog i korektnog kolegu sa kojim je uvijek bilo zadovoljstvo sarađivati. Mnogima će ostati u sjećanju kao predan nastavnik koji je želio izaći u susret i pomoći studentu, te kao čovjeka koji je istinski volio pisanu riječ i uvijek pored sebe imao knjigu.

U ime kolektiva, Goran Stojanović